

JACEK SOB CZAK

KSZTAŁTOWANIE SIĘ PRZESTĘPSTW PRZECIWKO
ŚRODOWISKU

CZEŚĆ II

Przełomowe znaczenie dla ochrony środowiska miała ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska¹. W art. 2 ust. 1 tejże ustawy stwierdzono, że ochrona środowiska polega na działaniu lub zaniechaniu umożliwiającym zachowanie bądź przywrócenie równowagi koniecznej w celu ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska, a wyraża się w szczególności przez: racjonalne kształtowanie środowiska, racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi, przeciwdziałanie lub zapobieganie szkodliwym wpływom na środowisko powodującym jego zniszczenie, uszkodzenie, zanieczyszczenie, zmiany cech fizycznych lub charakteru elementów przyrodniczych, przywracanie do stanu właściwego elementów przyrodniczych. W dziale VII ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska zawarto przepisy karne i kary pieniężne za naruszenie wymagań ochrony środowiska. W treści tego rozdziału stypizowano przestępstwo naruszenia obowiązku ochrony środowiska przez chociażby nieumyślne zanieczyszczenie wód śródlądowych, powietrza atmosferycznego lub powierzchni ziemi tak, że może to narazić na niebezpieczeństwo życie lub zdrowie ludzkie, spowodować w znacznych rozmiarach zniszczenia w świecie roślinnym lub zwierzęcym albo wyrządzić poważne szkody gospodarcze (art. 107 ust. 1). Czyn ten w pierwotnym tekście zagrożony został karą pozbawienia wolności do lat 3, a w przypadku, gdy sprawca działał nieumyślnie karze pozbawienia wolności do roku, ograniczenia wolności albo grzywny (art. 107 ust. 2). W toku nowelizacji na mocy art. 1 pkt 31 i 36 ustawy z dnia 27 kwietnia 1989 r. o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska i ustawy prawo wodne zmieniono treść art. 107 ust. 1 w ten tylko sposób, że skreślono słowo „śródlądowej” i słowo „atmosferyczne” pozostawiając bez zmian dalszą część tego przepisu. Jeżeli następstwem czynu polegającego na chociażby nieumyślnym zanieczyszczeniu,

¹ Dz.U. 1980 Nr 3, poz. 6 z późn. zm.; t.j. Dz.U. 1994 Nr 49, poz. 196 z późn. zm.

o jakim mowa w art. 107 ust. 1, byłyby śmierć, ciężkie uszkodzenie ciała lub ciężki rozstrój zdrowia człowieka, sprawca podlegać miał karze od 6 miesięcy do 8 lat pozbawienia wolności. Art. 107 utracił moc na podstawie art. 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. przepisy wprowadzające kodeks karny². Za przestępstwo uznano także w tejże ustawie nieutrzymanie wbrew ciężącemu obowiązkowi, we właściwym stanie lub nieeksploatowanie urządzeń zabezpieczających wody, powietrze atmosferyczne lub ziemię przed zanieczyszczeniami. Czyn ten zagrożony był karą pozbawienia wolności do lat 3 (art. 108 ust. 1). Tej samej karze podlegać miał sprawca, który wbrew ciężącemu na nim obowiązkowi nie utrzymuje we właściwym stanie lub nie eksploatuje urządzeń zabezpieczających przed szkodliwymi uciążliwościami dla środowiska w postaci hałasu, wibracji lub promieniowania albo służących do unieszkodliwiania odpadów, a także ten, który dopuszcza do oddania do eksploatacji obiektu budowlanego lub zespołu obiektów bez jednoczesnego uruchomienia wymaganych urządzeń chroniących środowisko (art. 108 ust. 2). Treść art. 108 ust. 1 została zmieniona przez art. 1 pkt 36 ustawy z dnia 27 kwietnia 1989 r. o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska i ustawy prawo wodne w ten tylko sposób, że w treści tego przepisu skreślono słowo „atmosferyczne”. Głębsza zmiana została wprowadzona przez art. 64 pkt 9 w ten sposób, że w ust. 2 art. 108 skreślono wyrazy: „albo służących do unieszkodliwiania odpadów”. Art. 108 utracił moc na podstawie art. 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. przepisy wprowadzające kodeks karny³.

Na mocy ustawy z dnia 27 kwietnia 1994 r. o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska i ustawy prawo wodne uzupełniono treść ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska przepisem art. 108a, kryminalizując sprowadzenie do kraju odpadów. Czyn ten został zagrożony karą pozbawienia wolności do lat 3 i grzywny, a w wypadku mniejszej wagi karą pozbawienia wolności do roku, ograniczenia wolności albo grzywny. W toku nowelizacji treść art. 108a została zmieniona przez art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 3 kwietnia 1993 r. o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska i ustawy prawo wodne⁴. W nowym brzmieniu art. 108a ust. 1 kryminalizował sprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wbrew przepisom ustawy, odpadów niebezpiecznych. Czyn ten zagrożony był karą pozbawienia wolności do lat 5 i grzywny. W ust. 2 art. 108a za przestępstwo uznano wywożenie z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom odpadów niebezpiecznych. Czyn ten został zagrożony karą pozbawienia wolności do lat 3 i grzywny. W ust. 3 art. 108a za przestępstwo uznano sprowadzanie bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odpadów innych niż niebezpieczne. Czyn ten został zagrożony karą pozbawienia wolności do lat

² Dz.U. 1997 Nr 88 poz. 554.

³ Dz.U. 1997 Nr 88 poz. 554.

⁴ Dz.U. 1993 Nr 40 poz. 183.

3, ograniczenia wolności albo grzywny. Treść art. 108a została skreślona przez art. 64 pkt 10 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o odpadach⁵. Za przestępstwo uznano także naruszanie przepisów o obowiązku ochrony gruntów rolnych wysokiej jakości i gruntów leśnych albo niedokładanie należytej staranności w zapewnieniu oszczędnego wykorzystywania gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne albo niedokonywania wymaganej rekultywacji takich gruntów (art. 109 ust. 1). Czyn ten zagrożony został karą pozbawienia wolności do lat 3. Za przestępstwo uznano także przejmowanie gruntów rolnych lub leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne bez zgody właściwego organu. Także i ten czyn zagrożony został karą pozbawienia wolności do lat 3 (art. 109 ust. 2).

Za wykroczenie uznano natomiast w ustawie o ochronie i kształtowaniu środowiska: nieprzeprowadzanie wymaganych pomiarów (art. 106 pkt 1); niestosowanie środków niezbędnych dla zachowania równowagi przyrodniczej, naruszanie warunków przeprowadzenia robót melioracyjnych, odwodnień oraz innych robót ziemnych zmieniających stosunki wodne (art. 106 pkt 2); nieprzestrzeganie zakazów lub naruszanie zakazów lub nakazów mających na celu ochronę walorów wypoczynkowych i krajobrazowych określonego terenu, albo naruszanie obowiązujących zasad postępowania ustalonych w akcie uznania określonego terenu za park wiejski bądź też naruszanie zakazu pogarszania warunków korzystania ze środowiska (art. 106 pkt 3); niszczenie roślinności służącej wiązaniu gleby albo roślin lub zwierząt przyczyniających się do oczyszczania środowiska, stosowanie środków chemicznych, wykonywanie robót ziemnych lub korzystanie ze sprzętu mechanicznego albo urządzeń technicznych w sposób powodujący uszkodzenie drzew (art. 106 pkt 4); nieprzestrzeganie wymagań ochrony środowiska w odniesieniu do odpadów lub nieprzydatnych do gospodarczego wykorzystania surowców, produktów i innych materiałów oraz zużytych opakowań i wyrobów (art. 106 pkt 5); nieprzestrzeganie obowiązków związanych z zapewnieniem ochrony przed promieniowaniem szkodliwym dla ludzi i środowiska (art. 106 pkt 6); nieuwzględnianie wymagań ochrony środowiska w projektowanych, konstruowanych lub wytwarzanych maszynach i innych urządzeniach technicznych, kierowanie do produkcji i obrotu maszyn lub innych urządzeń technicznych bez poddania ich wymaganej ocenie co do zgodności z wymaganiami ochrony środowiska, a także niewyposażenie maszyn lub urządzeń technicznych w zabezpieczenia chroniące środowisko albo nieprzeprowadzanie wymaganych okresowych kontroli (art. 106 pkt 7). Wszystkie te czyny jako wykroczenia zagrożone zostały karą aresztu, ograniczenia wolności, grzywny albo karą nagany. W przypadku, gdy działania lub zaniechania opisane w treści art. 106 ust. 1 spowodowałyby niebezpieczeństwo znacznego pogorszenia warunków korzystania ze środowiska lub powstania innych szkodliwych dla tego środowiska następstw taki czyn w myśl art. 106 ust. 2 stanowi przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności do

⁵ Dz.U. 1997 Nr 96 poz. 592.

1/2013

roku, ograniczenia wolności albo grzywny. Treść art. 106 ust. 2 została dodana przez art. 1 pkt 30 lit. b ustawy z dnia 27 kwietnia 1989 r. o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska i ustawy prawo wodne⁶. Art. 106 ust. 2 utracił moc na podstawie art. 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. przepisy wprowadzające kodeks karny⁷. Zauważyć należy, że na mocy art. 64 pkt 8 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r.⁸ został skreślony pkt 5 art. 106 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska. Natomiast art. 1 pkt 83 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1997 Nr 133 poz. 885) dokonał korekty w zakresie treści art. 106 pkt 3. Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska straciła moc na podstawie art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.⁹ z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska¹⁰ i ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach¹¹ – czyli z dniem 1 października 2001 r.

Liczne przepisy karne znalazły się także w tekście ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Ustawa ta wdrożyła szereg dyrektyw Wspólnot Europejskich, a mianowicie:

- dyrektywę Rady 75/439/EWG z dnia 16 czerwca 1975 r. w sprawie unieszkodliwiania olejów odpadowych¹²,
- dyrektywę Rady 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów¹³,
- dyrektywę Rady 78/176/EWG z dnia 20 lutego 1978 r. w sprawie odpadów pochodzących z przemysłu ditlenku tytanu¹⁴,
- dyrektywę Rady 86/278/EWG z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku wykorzystywania osadów ściekowych w rolnictwie¹⁵,
- dyrektywę Komisji 91/157/EWG z dnia 18 marca 1991 r. w sprawie baterii i akumulatorów zawierających niektóre substancje niebezpieczne¹⁶,

⁶ Dz.U. 1989 Nr 126, poz. 139.

⁷ Dz.U. 1997 Nr 88, poz. 554.

⁸ Dz.U. 1997 Nr 96, poz. 592.

⁹ Dz.U. 2001 Nr 100, poz. 1085 z późn. zm.

¹⁰ Dz.U. 2001 Nr 62, poz. 627; dalej POŚ.

¹¹ Dz.U. 2001 Nr 62, poz. 628.

¹² Dz. Urz. WE L 194 z dnia 25 lipca 1975 r., str. 23, L 42 z dnia 12 lutego 1987 r., str. 43, L 377 z dnia 31 grudnia 1991 r., str. 48, L 243 z dnia 24 września 1996 r., str. 31 i L 332 z dnia 28 grudnia 2000 r., str. 91.

¹³ Dz. Urz. WE L 194 z dnia 25 lipca 1975 r., str. 39, L 78 z dnia 26 marca 1991 r., str. 32 i L 377 z dnia 23 grudnia 1991 r., str. 48.

¹⁴ Dz. Urz. WE L 54 z dnia 25 lutego 1978 r., str. 19, L 378 z dnia 31 grudnia 1982 r., str. 1, L 32 z dnia 3 lutego 1983 r., str. 28, L 377 z dnia 31 grudnia 1991 r., str. 48 i L 409 z dnia 31 grudnia 1992 r., str. 11.

¹⁵ Dz. Urz. WE L 181 z dnia 4 lipca 1986 r., str. 6 i L 377 z dnia 31 grudnia 1991 r., str. 48.

¹⁶ Dz. Urz. WE L 78 z dnia 26 marca 1991 r., str. 38, L 264 z dnia 4 października 1993 r., str. 51 i L 1 z dnia 5 stycznia 1999 r., str. 1.

- dyrektywę Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych¹⁷,
- dyrektywę Rady 91/689/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie odpadów niebezpiecznych¹⁸,
- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 94/62/WE z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych¹⁹,
- dyrektywę Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów²⁰,
- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/53/WE z dnia 18 września 2000 r. w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji²¹,
- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/76/WE z dnia 4 grudnia 2000 r. w sprawie spalania odpadów²²,
- dyrektywę 2002/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE)²³.

Przepisy karne w tej ustawie zostały pomieszczone w rozdziale 9, przy czym jego treść w toku nowelizacji była kilkakrotnie uzupełniana. W art. 69 pierwotnego tekstu ustawy skryminalizowano wywożenie za granicę odpadów niebezpiecznych, uznając czyn ten za przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Przepis ten został uchylony przez art. 23 pkt 2 nieobowiązującej już ustawy z dnia 30 lipca 2004 r. o międzynarodowym obrocie odpadami²⁴. Warto w tym miejscu zauważyć, że art. 19 ust. 1 wspomnianej ustawy nakładał taką samą karę na sprawcę, który bez wymaganej zgody, wymaganego zgłoszenia lub wymaganego zezwolenia wywozi odpady za granicę z terytorium Polski. Naprawiono w ten sposób błąd, jakim było ograniczenie penalizacji bezprawnego wywozu za granicę odpadów z pominięciem odpadów innych niż niebezpieczne. Brak sankcji za nielegalny wywóz odpadów innych niż niebezpieczne uznawano w doktrynie za naruszenie postanowień Konwencji bazylejskiej z dnia 22 marca 1989 r. o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych²⁵. W art. 69a dodanym przez art. 1 pkt 45 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych ustaw za przestępstwo uznano poddanie odzyskowi lub unieszkodliwieniu niesegregowanych odpadów komunalnych, pozostałości sortowania odpadów komunalnych lub

¹⁷ Dz. Urz. WE L 135 z dnia 30 maja 1991 r., str. 40 i L 67 z dnia 7 marca 1998 r., str. 29.

¹⁸ Dz. Urz. WE L 377 z dnia 31 grudnia 1991 r., str. 20, i L 168 z dnia 2 lipca 1994 r., str. 28.

¹⁹ Dz. Urz. WE L 365 z dnia 31 grudnia 1994 r., str. 10, L 284 z dnia 31 października 2003 r., str. 1, L 47 z dnia 18 lutego 2004 r., str. 26 i L 70 z 16 marca 2005 r., str. 17.

²⁰ Dz. Urz. WE L 182 z dnia 16 lipca 1999 r., str. 1.

²¹ Dz. Urz. WE L 269 z dnia 21 października 2000 r., str. 34, L 170 z dnia 29 czerwca 2002 r., str. 81 i L 25 z dnia 28 stycznia 2005 r., str. 73.

²² Dz. Urz. WE L 332 z dnia 28 grudnia 2000 r., str. 91.

²³ Dz. Urz. WE L 37 z dnia 13 lutego 2003 r., str. 24 i L 345 z 31.12.2003, str. 106.

²⁴ Dz.U. 2004 Nr 191, poz. 1956.

²⁵ Dz.U. 1995 Nr 19, poz. 88. J. Jerzmański, *Ustawa o odpadach. Komentarz*, Wrocław 2002, s. 455; T. Jaroszyński, *Komentarz do art. 23 ustawy o międzynarodowym obrocie odpadami*, LEX/L 2005.

komunalnych osadów ściekowych poza obszarem województw, na których zostały wytworzone. Czyn ten uznany za wykroczenie zagrożony został karą grzywny. Tej samej karze w myśl ust. 2 art. 69a podlegać miał ten, który unieszkodliwia zakaźne odpady medyczne, zakaźne odpady weterynaryjne poza obszarem województw, na których zostały one wytworzone. Na mocy art. 1 pkt 42 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw²⁶ dokonano zmiany treści art. 69 ust. 1 w ten sposób, że dotychczasowa treść ust. 1 została oznaczona jako pkt 1, a w pkt 2 za wykroczenie uznano poddanie odzyskowi lub unieszkodliwieniu niesegregowanych odpadów komunalnych, pozostałości z sortowania takich odpadów lub komunalnych osadów ściekowych niezgodnie z treścią art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o odpadach. W tekście pierwotnym art. 70 uznano za wykroczenie: pozbywanie się przez zobowiązanych do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów lub przekazywania ich podmiotom, które nie uzyskały wymaganych zezwoleń (art. 70 pkt 1); składowanie odpadów wbrew zakazom dotyczącym składowania odpadów lub niezgodnie z wymaganiami określonymi w zatwierdzonej instrukcji eksploatacji składowiska odpadów (art. 70 pkt 2); magazynowanie lub składowanie odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych (art. 70 pkt 3); rozcieńczanie lub sporządzanie mieszanin odpadów ze sobą lub innymi substancjami lub przedmiotami w celu spełnienia kryteriów dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach odpadów (art. 70 pkt 4); mieszanie odpadów niebezpiecznych różnych rodzajów lub odpadów niebezpiecznych z odpadami innymi niż niebezpieczne lub dopuszczanie od mieszania tych odpadów powodując wzrost zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzi lub środowiska (art. 70 pkt 5); prowadzenie działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów bez wymaganego zezwolenia (art. 70 pkt 6). Wykroczenia te zagrożone zostały karą aresztu albo grzywny. Art. 70 uchylony został jednak przez art. 1 pkt 43 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o odpadach i niektórych innych ustaw.

Za wykroczenia w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach uznano: przekształcanie wbrew zakazowi termicznych odpadów poza instalacjami i urządzeniami do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów (art. 71 pkt 1) oraz termiczne przekształcanie lub dopuszczanie do przekształcania odpadów niebezpiecznych w spalarniach albo innych instalacjach, które nie spełniają wymagań przewidzianych dla spalarni odpadów niebezpiecznych albo w urządzeniach (art. 71 pkt 2). Czyny te zostały zagrożone karą aresztu lub grzywny. Na mocy art. 1 pkt 46 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. 2005 Nr 175, poz. 1458 ze zm.; 2006 Nr 63, poz. 441) nadano nową treść art. 71 uznając za wykroczenie: termiczne przekształcanie odpadów poza spalarniami odpadów lub współspalarniami odpadów. W myśl art. 72 wykroczeniem jest także: poddawanie odzyskowi, spalanie na statkach,

²⁶ Dz.U. 2010 Nr 28, poz. 145.

mieszanie z olejami odpadowymi w czasie zbierania lub magazynowania tzw. PCB (polichlorowane difenyle, polichlorowane trifenyle, monometylotetrachlorodifenylometan, monometylodichlorodifenylometan, monometylodibromodifenylometan oraz mieszaniny zawierające jakkolwiek z tych substancji w ilości powyżej 0,005% wagowo łącznie). Wykroczeniem stało się także mieszanie olejów odpadowych z innymi odpadami niebezpiecznymi w czasie ich zbierania lub magazynowania, jeżeli poziom zanieczyszczeń w olejach odpadowych przekracza dopuszczalne wartości (art. 73). W myśl pierwotnego tekstu ustawy o odpadach, za wykroczenie uznano także zbieranie w sposób nieselektywny lub unieszkodliwianie łącznie z innymi rodzajami odpadów baterii lub akumulatorów przez osoby prowadzące działalność gospodarczą, w wyniku której powstają takie odpady. Przepis ten został uchylony przez art. 109 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach²⁷. Było to wynikiem wprowadzenia tą ustawą do systemu prawa karnego szeregu wykroczeń (art. 74 do art. 95) dotyczących niewłaściwej dystrybucji, przechowywania, przyjmowania zużytych baterii i akumulatorów.

Wykroczeniem, w myśl ustawy o odpadach, jest także stosowanie niestabilizowanych lub nieprzygotowanych odpowiednio do celu i sposobu ich stosowania komunalnych osadów ściekowych, a także nieprzeprowadzanie badań komunalnych osadów ściekowych lub gruntów, na których mają być stosowane (art. 75). Obowiązek przeprowadzania takich badań ciąży na wytwórcy komunalnych osadów ściekowych w myśl art. 42 ust. 3 ustawy o odpadach. Art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o odpadach²⁸ dodano do przepisów karnych wykroczenie polegające na zbieraniu odpadów metali, przyjmowaniu odpadów metali oraz innych niż metalowe odpady, opakowań po produktach żywnościowych bez potwierdzenia tożsamości osoby przekazującej te odpady lub bez wypełnienia formularza przyjęcia odpadów metali. Wykroczenie to zostało zagrożone karą aresztu albo grzywny. Treść tego przepisu została zmieniona poprzez art. 1 pkt 44 ustawy z dnia 22 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw²⁹ w ten sposób, że tekst art. 75a rozbito na trzy punkty, odnosząc je do czynów popełnianych przez prowadzącego punkt zbierania metali, przyjmującego odpady metali inne niż metalowe opakowania po produktach żywnościowych. W pkt 1 skryminalizowano, jako wykroczenia, przyjmowanie takich odpadów bez potwierdzenia tożsamości osoby przekazującej te odpady, w pkt 2 niewypełnienie formularza przyjęcia odpadów, w pkt 3 wypełnienie formularza przyjęcia odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym. Wprowadzone zmiany mają charakter jednak wyłącznie redakcyjny i nie naruszają treści zawartej w pierwotnym tekście art. 75a ustawy.

²⁷ Dz.U. 2009 Nr 79, poz. 66 z późn. zm.

²⁸ Dz.U. 2004 Nr 116, poz. 1208.

²⁹ Dz.U. 2010 Nr 28, poz. 145.

W art. 76 ustawy o odpadach w tekście pierwotnym spenalizowano, jako wykroczenie, wytwarzanie odpadów bez wymaganej decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi lub z naruszeniem jej warunków (art. 76 pkt 1); wytwarzanie odpadów bez wymaganego złożenia informacji o wytworzonych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami lub prowadzenia gospodarki odpadami niezgodnie ze złożoną informacją (art. 76 pkt 2); wytwarzanie odpadów pomimo wniesienia sprzeciwu przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w odniesieniu do przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zamkniętych, marszałka województwa w odniesieniu do zdarzeń stypizowanych w treści art. 388 ust. 2a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. POŚ³⁰ starosty dla pozostałych przedsięwzięć albo rozpoczynanie działalności powodującej powstawanie odpadów przed upływem wniesienia sprzeciwu (art. 76 pkt 3); eksploatowanie składowiska odpadów bez posiadania zatwierdzonej instrukcji takiej eksploatacji (art. 76 pkt 4); zamykanie składowiska lub wydzielonej jego części bez wymaganej zgody organu (art. 76 pkt 5); niewykonywanie bądź nieterminowe lub niezgodne ze stanem rzeczywistym obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów lub przekazywania wymaganych informacji lub zbiorczego zestawienia danych w tym zakresie (art. 76 pkt 6). Wykroczenia te zagrożone były karą grzywny. Przepis art. 76 został uchylony przez art. 1 pkt 45 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o odpadach i niektórych innych ustaw.

W art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2001 r. o zmianie ustawy o odpadach stypizowano jako wykroczenie zagrożone karą grzywny niewykonywanie obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów albo wykonywanie go w sposób niezgodny ze stanem rzeczywistym, wprowadzając do ustawy o odpadach art. 76b, grożący za tego rodzaju czynu karą grzywny.

Zgodnie z art. 77 pierwotnego tekstu ustawy o odpadach, wykroczeniem zagrożonym karą aresztu albo grzywny stało się przyjmowanie odpadów niebezpiecznych do termicznego przekształcania bez sprawdzania zgodności przyjmowanych odpadów z danymi zawartymi w karcie przekazania odpadów lub bez pobierania lub przechowywania próbek tych odpadów przez zarządzającego spalarnią odpadów niebezpiecznych lub instalacją inną niż spalarnia odpadów niebezpiecznych (art. 77 ust. 1). Wykroczeniem zagrożonym identyczną karą stało się także, w myśl art. 77 ust. 2, przyjmowanie odpadów innych niż niebezpieczne do termicznego przekształcania bez sprawdzania zgodności przyjmowanych odpadów z danymi zawartymi w karcie przekazania odpadów przez zarządzającego spalarnią odpadów niebezpiecznych lub instalacją inną niż spalarnia odpadów niebezpiecznych. Treść art. 77 została zmieniona przez art. 1 pkt 48 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych ustaw³¹.

³⁰ t.j. Dz.U. 2008 Nr 25, poz. 150 z późn. zm.

³¹ Dz.U. 2005 Nr 175, poz. 1458.

Wspomniane zmiany wynikają z dążenia do harmonizacji polskiego prawa z wymaganiami prawa Unii Europejskiej, a więc z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/76/WE z dnia 4 grudnia 2000 r. w sprawie spalania odpadów. Efektem była zmiana definicji spalarni odpadów (art. 3 ust. 3 pkt 17 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.) oraz dodanie definicji współspalarni odpadów (art. 3 ust. 3 pkt 21a z dnia 29 lipca 2005 r.). Przez spalarnię odpadów należy odtąd rozumieć instalację wykorzystywaną do termicznego przekształcania odpadów, z odzyskiem lub bez odzysku wytwarzanej energii cieplnej. Obejmuje to zarówno spalanie odpadów, jak i inne procesy termicznego przekształcania odpadów. Przez współspalarnię odpadów należy rozumieć odtąd instalację, której głównym celem jest wytwarzanie energii lub produktów, w której wraz z paliwami są termicznie przekształcane odpady w celu odzyskania zawartej w nich energii lub w celu unieszkodliwienia. Obejmuje to zarówno spalanie odpadów, jak i inne procesy przekształcania termicznego odpadów, takie jak piroliza, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas przekształcania są następnie spalane. Na tle powyższych zmian treść art. 77 rozbito na dwa punkty tak, że wykroczeniem popełnianym przez zarządzającego spalarnią odpadów lub współspalarnią stało się przyjmowanie odpadów do ich termicznego przekształcania bez ustalenia masy odpadów lub niesprawdzenia zgodności przyjmowanych odpadów z danymi zawartymi w karcie przekazu odpadów (art. 77 pkt 1), a także przyjmowanie przez takiego zarządzającego odpadów niebezpiecznych do ich termicznego przekształcania bez zapoznawania się z opisem odpadów lub niepobieranie względnie nieprzechowywanie próbek tych odpadów (art. 77 pkt 2). Wykroczenia stypizowane w art. 77 zagrożone zostały karą aresztu albo grzywny.

W treści art. 78 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach stypizowano szereg wykroczeń, których sprawcą mogą być osoby zarządzające składowiskiem odpadów, które nie dopełniają ciążących na nich obowiązków w zakresie: ustalania ilości odpadów przed przyjęciem na składowisko (art. 78 pkt 1); sprawdzania zgodności przyjmowanych odpadów z danymi zawartymi w karcie przekazania odpadów (art. 78 pkt 2); utrzymywania i eksploatacji składowiska odpadów w sposób zapewniający właściwe funkcjonowanie urządzeń technicznych stanowiących wyposażenie oraz zachowania wymagań sanitarnych, bezpieczeństwa i higieny pracy, przeciwpożarowych, a także zasad ochrony środowiska zgodnie z zatwierdzoną instrukcją eksploatacji składowiska odpadów (art. 78 pkt 3); odmowy przyjęcia na składowisko odpadów o składzie niezgodnym z dokumentami wymaganymi przy obrocie odpadami lub zezwoleniem (art. 78 pkt 4); monitorowania składowiska odpadów w trakcie jego eksploatacji i po jej zakończeniu lub prowadzenia monitorowania niezgodnie z wymaganiami (art. 78 pkt 5); przesyłania uzyskanych wyników monitorowania składowiska odpadów wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska (art. 78 pkt 6); powiadamiania wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o stwierdzonych zmianach obserwowanych parametrów, wskazujących na możliwość wystąpienia zagrożeń

dla środowiska (art. 78 pkt 7); przechowywania zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania tych odpadów oraz przekazywania ich następnemu właścicielowi lub zarządcy nieruchomości (art. 78 pkt 8). Wykroczenia stypizowane w treści art. 78 zagrożone są karą aresztu albo grzywny.

Pamiętać należy, że ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, oprócz wykroczeń, w swojej treści przewiduje szereg czynów, za które grożą kary pieniężne mające charakter administracyjny (rozdział 9a art. 79b do art. 79d) wymierzone przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska oraz w odniesieniu do zarządzających składowiskiem odpadów przez marszałka województwa. Ponadto w rozdziale 9 przewidziano opłaty sanacyjne, nakładane w wypadku stwierdzenia naruszeń przez gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę obowiązków w zakresie ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania. Uprawnionym do nakładania opłat sanacyjnych jest wojewódzki inspektor ochrony środowiska. Wymiar takiej opłaty następuje w drodze decyzji, a wysokość opłat zależna od stopnia niewykonania obowiązku wynosi od 40 tys. do 200 tys. zł.

Problem odpadów i ich zagospodarowania oraz recyklingu został podjęty w jeszcze kilku ustawach, z których każda zawiera w swojej treści przepisy karne, zwykle odnoszące się do wykroczeń. W ustawie z dnia 11 maja 2001 o opakowaniach i odpadach opakowaniowych³², wdrażającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 94/62/WE z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych³³, przepisy karne umieszczone zostały w rozdziale 6 (art. 21 do 29). W pierwotnym tekście art. 21 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych skryminalizowano przekroczenie maksymalnej sumy zawartości ołowiu, kadmu, rtęci i chromu sześciowartościowego w opakowaniu i nieoznakowanie opakowań zgodnie z wymogami przy produkowaniu, importowaniu lub wprowadzaniu do obrotu opakowań lub produktów w opakowaniach. Przepis ten znowelizowany został przez art. 1 pkt 15 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o zmianie ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych.³⁴ Wynikało to z konieczności implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 94/62/WE z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie o opakowań i odpadów opakowaniowych oraz wydanej na podstawie tej dyrektywy decyzji Komisji 97/129/WE z dnia 28 stycznia 1997 r. ustanawiającej system identyfikacji materiałów opakowaniowych, podjętej stosownie do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 94/62/WE. Według znowelizowanego tekstu art. 21 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, dopuszcza się wykroczenia ten, kto produkując, importując,

³² Dz.U. 2001 Nr 63, poz. 638 z późn. zm.

³³ Dz. Urz. WE L 365 z dnia 31 grudnia 1994 r., str. 10, L 284 z dnia 31 października 2003 r., str. 1, L 47 z dnia 18 lutego 2004 r., str. 26 i L 70 z dnia 16 marca 2005 r., str. 17.

³⁴ Dz.U. 2004 Nr 11, poz. 97.

dokonując wewnątrzspółnotowego nabycia lub wprowadzając do obrotu opakowania lub produkty w opakowaniach przekracza dopuszczalną maksymalną sumę zawartości ołowiu, kadmu, rtęci i chromu sześciwartościowego w opakowaniu. Przepis art. 21 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych sankcjonuje naruszenie zakazu przekraczania zawartości w opakowaniu wskazanych pierwiastków (ołowiu, kadmu, rtęci i chromu sześciwartościowego). Warto jednak zauważyć, że w art. 5 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych ustanowiono zakaz niewprowadzania do obrotu opakowań, które nie spełniają wymogów wynikających z treści art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (wyjątki i zwolnienia zawarto w treści art. 5 ust. 1–3). Jednak w treści art. 21 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych odpowiedzialność za wykroczenie ponosić będzie nie ten, który wprowadził do obrotu opakowania przekraczające wymogi ustanowione w treści art. 5 ust. 1 pkt 4 wspomnianej ustawy, natomiast odpowiedzialność za wykroczenie ponosić ma ten, który wyprodukował takowe opakowanie.

W art. 21a ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, dodanym przez art. 1 pkt 16 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o zmianie ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, wykroczeniem jest znakowanie opakowania niezgodnie z zasadami określonymi w treści art. 6 tejże ustawy. Sprawcą wykroczenia z art. 21a ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych może być producent, importer oraz osoba dokonująca wewnątrzspółnotowego nabycia opakowania, umieszczająca niewłaściwe oznakowanie na opakowaniu. Zasady oznakowywania opakowań wynikają z treści art. 6 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych.

W pierwotnym tekście art. 22 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych skryminalizowano nieskładanie marszałkowi województwa sprawozdań o opakowaniach lub składanie sprawozdań niezgodnych z dokumentami, niekompletnych lub nieterminowo (art. 22 ust. 1) oraz nieskładanie sprawozdań o wywiezionych za granicę opakowaniach (art. 22 ust. 2). W wyniku nowelizacji dokonanej przez art. 1 pkt 17 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. dopuszcza się wykroczenia ten, kto produkując, importując, dokonując wewnątrzspółnotowego nabycia, eksportując lub dokonując wewnątrzspółnotowej dostawy opakowań nie składa marszałkowi województwa sprawozdań o opakowaniach lub składa sprawozdanie niezgodne z dokumentami, niekompletne lub nieterminowo (art. 22 ust. 1). Wykroczeniem jest także postępowanie eksportera lub dokonującego wewnątrzspółnotowej dostawy produktów w opakowaniu, który nie składa marszałkowi województwa sprawozdania o wywiezionych za granicę opakowaniach (art. 22 ust. 2). Wypada zauważyć, że skryminalizowano w treści art. 22 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych tylko nieprzedłożenie wymaganego sprawozdania, natomiast nie stanowi wykroczenia przewidzianego w tym przepisie złożenie sprawozdania nierzetelnego czy spóźnionego. Sprawcą wykroczenia mogą być oczywiście tylko osoby zobowiązane do składania takich sprawozdań.

W art. 23 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, w tekście pierwotnym, skryminalizowano działanie osób produkujących lub importujących substancje chemiczne bardzo toksyczne, toksyczne, rakotwórcze, mutagenne lub niebezpieczne dla środowiska, które nie ustalają wysokości kaucji na opakowaniach tej substancji lub ustalają ją w wysokości niezgodnej z przepisami lub nie odbierają na własny koszt opakowań po tych substancjach. Treść art. 23 została zmieniona przez art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 19 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw³⁵. W myśl nowego brzmienia treści art. 23 „kto, produkując lub importując środki niebezpieczne: 1) wbrew obowiązki nie ustala wysokości kaucji na opakowanie tego środka lub ustala ją w wysokości niezgodnej z przepisami, lub 2) nie odbiera na własny koszt opakowań po tych środkach, podlega karze grzywny”. W myśl kolejnej nowelizacji dokonanej przez art. 1 pkt 18 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. zmieniono zdanie wstępne art. 23 w ten sposób, że określenie „kto produkując lub importując środki niebezpieczne” zastąpiono terminem „kto produkując importując lub dokonując wewnątrzwspólnotowego nabycia środków niebezpiecznych”. Art. 23 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych stoi na straży obowiązków określonych w art. 10 ust. 1, 3 i 4 tej ustawy.

W myśl art. 24 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych za wykroczenie uznano postępowanie osoby, która sprzedając substancje chemiczne bardzo toksyczne, toksyczne, rakotwórcze, mutagenne lub niebezpieczne dla środowiska nie pobiera od użytkownika substancji kaucji albo pobiera ją w wysokości niezgodnej z przepisami, względnie nie zwraca użytkownikowi substancji kaucji lub nie przyjmuje od użytkownika opakowania wielokrotnego użytku i odpadów opakowaniowych po tej substancji. Przeprowadzona przez art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 19 grudnia 2002 r. nowelizacja tego przepisu miała charakter w gruncie rzeczy „kosmetyczny”. W jej wyniku w zdaniu wstępnym art. 24 ograniczono się jedynie do stwierdzenia, że „kto sprzedaje środki niebezpieczne”, a pozostałą treść uzupełniono w ten sposób, że wskazano, iż wykroczeniem jest niepobieranie wbrew obowiązki od użytkownika środka niebezpiecznego kaucji lub pobieranie jej w wysokości niezgodnej z przepisami (art. 24 pkt 1) bądź niezwracanie użytkownikowi środka kaucji lub nieprzyjmowanie od użytkownika opakowania wielokrotnego użytku i odpadów opakowaniowych po tych środkach. W ten sposób zastąpiono termin „substancja” użyty w tekście pierwotnym terminem „środek niebezpieczny”. Obowiązek pobierania kaucji, o jakiej mowa w art. 24 pkt 1 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, wynika z treści art. 16 ust. 1 tej ustawy, który dodatkowo odnosi się także do pobierania kaucji zbyt niskiej lub zbyt wysokiej, natomiast obowiązek zwracania kaucji sformułowany jest w art. 16 ust. 3. Z tego ostatniego przepisu wynika także obo-

³⁵ Dz.U. 2003 Nr 7, poz. 78.

wiązek przyjmowania niebezpiecznego opakowania wielokrotnego użytku bądź odpadu opakowaniowego.

W pierwotnym tekście art. 25 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych za wykroczenie uznano niezwrócenie sprzedawcy przez użytkownika substancji chemicznej bardzo toksycznej, toksycznej, rakotwórczej, mutagennej lub niebezpiecznej dla środowiska opakowania wielokrotnego użytku i odpadów opakowaniowych po tej substancji. W wyniku nowelizacji dokonanej przez art. 2 pkt 11 ustawy z 19 grudnia 2002 r. za wykroczenie uznano niezwrócenie sprzedawcy przez użytkownika środka niebezpiecznego opakowania wielokrotnego użytku i odpadów opakowaniowych po tym środku. Przepis art. 25 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych sankcjonuje niewykonanie obowiązku wynikającego z treści art. 17 omawianej ustawy.

W myśl art. 26 pierwotnego tekstu ustawy, wykroczenia dopuszczał się ten, kto sprzedając produkty w opakowaniach nie wywiesza w miejscu sprzedaży informacji o opakowaniach i odpadach opakowaniowych w zakresie dostępnych systemu zwrotu, zbiórki i odzysku, w tym recyklingu (art. 26 pkt 1), właściwego postępowania z odpadami opakowaniowymi, znaczenia oznaczeń stosowanych na opakowaniach (art. 26 pkt 2). Po nowelizacji wprowadzonej przez art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych ustaw³⁶ zmieniono treść pkt. 1 art. 26 w ten tylko sposób, że dotychczasowy tekst zastąpiono słowami „dostępnych systemu zwrotu, zbierania i odzysku, w tym recyklingu”. Przepis art. 26 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych sankcjonuje obowiązek przekazywania informacji określonych w art. 12 omawianej ustawy. Zauważyć jednak należy, ustawodawca nie sprecyzował formy przekazywania informacji, ani momentu, od którego związany jest tym wymogiem.

Jako wykroczenie skryminalizowano w art. 27 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych nieprzyjmowanie zwracanych i przedstawionych do wymiany opakowań wielokrotnego użytku po produktach będących w ofercie handlowej w tej jednostce, przez osobę zarządzającą jednostką handlu detalicznego. Treść art. 27 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych sankcjonuje obowiązek wynikający z art. 14 tejże ustawy. Do treści ustawy dodano także przez art. 2 pkt 12 ustawy z dnia 19 grudnia 2002 r. art. 27a, w którym za wykroczenie uznano nieodbieranie na własny koszt opakowania wielokrotnego użytku od jednostki handlu detalicznego przez producenta lub zarządzającego jednostką handlu hurtowego produktów w takich opakowaniach, którzy sprzedają takowe produkty w tych opakowaniach. Przepis art. 27a ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych stoi na straży obowiązku wynikającego z art. 14 tejże ustawy i odnosi się do podmiotów wskazanych w tym przepisie,

³⁶ Dz.U. 2005 Nr 175, poz. 1458 z późn. zm.

czyli producentów lub jednostek handlu hurtowego produktów w opakowaniach wielokrotnego użytku.

W myśl pierwotnego tekstu art. 28 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych sprawcą wykroczenia był ten, kto zarządzając jednostką handlu detalicznego o powierzchni handlowej powyżej 2 000 m² nie prowadzi selektywnej zbiórki opakowań po produktach będących w ofercie handlowej w tej jednostce. Treść art. została w sposób „kosmetyczny” zmieniona przez art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. w ten tylko sposób, że słowa „opakowań po produktach będących w ofercie handlowej w tej jednostce” zastąpiono słowami „odpadów opakowaniowych po produktach w opakowaniach, które znajdują się w ofercie handlowej tej jednostki”. Podobnie „kosmetyczny” charakter miała zmiana wprowadzona przez art. 5 pkt 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., zgodnie z którą słowa „nie prowadzi selektywnej zbiórki odpadów” zostały zastąpione słowami „nie prowadzi selektywnego zbierania odpadów”. Przepis art. 28 sankcjonuje niewykonywanie obowiązku ustanowionego w art. 15 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych. Zasady prowadzenia selektywnego zbierania odpadów określone są w rozporządzeniu z dnia 25 października 2005 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami opakowaniowymi³⁷, wydanym na podstawie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Sposób postępowania z odpadami medycznymi reguluje rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowego postępowania z odpadami medycznymi.³⁸ Warto zauważyć, że odpowiedzialność za wykroczenie z art. 28 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych ponosić będzie ten tylko, kto nie zrealizuje obowiązku nałożonego przez treść art. 28, natomiast osoba, która nie będzie wykonywać wspomnianego obowiązku zgodnie z rozporządzeniem, nie poniesie odpowiedzialności.

Wszystkie wykroczenia stypizowane we wspomnianej ustawie zostały zagrożone karą grzywny. Dodać należy, że w treści art. 29 stwierdzono, że orzekanie w sprawach o czyny z art. 21 do art. 28 ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenie.

Przepisy karne zostały zawarte także w rozdziale 7 (art. 37–40) ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej³⁹; tytuł ustawy został zmieniony przez art. 111 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach⁴⁰. W pierwotnym tekście art. 37 skryminalizowano działanie przedsiębiorcy prowadzącego organizację odzysku lub działalność polegającą na wytwarzaniu lub imporcie produktów w opakowaniach, względnie produktów

³⁷ Dz.U. 2005 Nr 219, poz. 1858.

³⁸ Dz.U. 2010 Nr 139, poz. 940.

³⁹ t.j. Dz.U. 2007 Nr 90, poz. 607 z późn. zm.

⁴⁰ Dz.U. 2009 Nr 79, poz. 660.

określonych w załącznikach ustawy, który nie składa zawiadomienia o rozpoczęciu lub likwidacji tej działalności marszałkowi województwa lub nie zawiadamia go o zmianach działalności, względnie składa zawiadomienie nierzetelne (art. 37 pkt 1). Za wykroczenie także uznano w art. 37 pkt 2 nieskładanie sprawozdań o opakowaniach lub produktach, o osiągniętych poziomach odzysku lub recyklingu oraz o należnej opłacie produktowej lub składanie w tym zakresie sprawozdań nierzetelnych. Treść art. 37 ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej została znowelizowana przez art. 6 pkt 19 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych innych ustaw, mocą którego zdanie wstępne tego przepisu otrzymało brzmienie: „kto będąc przedsiębiorcą prowadzącym organizację odzysku lub działalność polegającą na wytwarzaniu, imporcie lub wewnątrzwspólnotowym nabyciu produktów opakowania lub produktów określonych w załącznikach nr 1–3 do ustawy. Kolejna zmiana nastąpiła z mocy art. 111 pkt 15 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach. W myśl tego przepisu część wstępna art. 37 otrzymała brzmienie: „kto, będąc przedsiębiorcą prowadzącym organizację odzysku lub działalność polegającą na wytwarzaniu, imporcie lub wewnątrzwspólnotowym nabyciu produktów w opakowaniach lub produktów określonych w załącznikach nr 1 i 3 do ustawy:”. W art. 37a wprowadzonym do ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 21 stycznia 2005 r. o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej⁴¹ spenalizowano jako wykroczenie działanie osoby prowadzącej odzysk lub recykling, która odmawia wydania dokumentu potwierdzającego odrębnie odzysk i odrębnie recykling przedsiębiorcy lub organizacji, względnie wydaje dokument zawierający informacje nierzetelne lub nie wydaje tego dokumentu w terminie przewidzianym w art. 11 ust. 3, to jest w terminie 7 dni od dnia wpływu wniosku (art. 37a pkt 1). Odpowiedzialność za wykroczenie ponosić ma w myśl art. 37a ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej osoba, która prowadząc odzysk lub recykling nie przekazuje dokumentu potwierdzającego odrębnie odzysk i odrębnie recykling do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub nie przekazuje go w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku przedsiębiorcy lub organizacji przekazujących odpady do odzysku i recyklingu czyli w terminie, o jakim mowa w art. 11 ust. 6 ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (art. 37a pkt 2).

W art. 37b dodanym do ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej przez art. 6

⁴¹ Dz.U. 2005 Nr 33, poz. 291.

pkt 20 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych ustaw⁴² skryminalizowano jako wykroczenie działanie osoby, która będąc posiadaczem odpadów, wykonującym usługę polegającą na przekazywaniu odpadów do odzysku lub recyklingu w imieniu przedsiębiorcy lub organizacji nie przekazuje wniosku o wydanie dokumentu potwierdzającego odrębnie odzysk i odrębnie recykling prowadzącemu odzysk lub recykling.

W pierwotnym tekście ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej skryminalizowano także jako wykroczenie działania sprzedawców detalicznych akumulatorów kwasowo-ołowiowych, którzy nie przyjmują zużytego akumulatora lub nie zwracają opłaty depozytowej (art. 38 pkt 1) oraz takich sprzedawców detalicznych akumulatorów kwasowo-ołowiowych, którzy nie umieszczają w punkcie sprzedaży informacji o systemie zbierania zużytych akumulatorów. Za wykroczenie w art. 39 uznano także działanie przedsiębiorcy lub importera wprowadzającego do obrotu akumulatory kwasowo-ołowiowe, który nie dołącza do akumulatorów kwasowo-ołowiowych informacji o warunkach i trybie zwrotu zużytych akumulatorów oraz o punktach systemu zbierania odpadów (art. 39 pkt 1) oraz nie odbiera od sprzedawców detalicznych lub z innych miejsc niż punkty sprzedaży detalicznej zużytych akumulatorów (art. 39 pkt 2).

Przepisy art. 38 i art. 39 zostały uchylone przez art. 111 pkt 16 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach⁴³.

Przepisy karne zostały także zawarte w ustawie z dnia 12 września 2002 r. o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałościach ładunkowych ze statków⁴⁴. Pomieszczono je w rozdziale 5a, dodanym przez art. 4 pkt 7 ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki oraz o zmianie niektórych innych ustaw⁴⁵. Wspomniana ustawa wdraża dwie dyrektywy Wspólnot Europejskich, a mianowicie: dyrektywy 95/21/WE z dnia 19 czerwca 1995 r. dotyczącej przestrzegania, w odniesieniu do żeglugi morskiej korzystającej ze wspólnotowych portów oraz żeglugi morskiej po wodach znajdujących się pod jurysdykcją państw członkowskich, międzynarodowych norm bezpieczeństwa statków i zapobiegania zanieczyszczeniom oraz pokładowych warunków życia i pracy (kontrola państwa portu)⁴⁶; dyrektywy 2000/59/WE z dnia 27 listopada 2000 r. w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku⁴⁷.

W rozdziale 5a ustawy o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałościach ładunkowych ze statków sformułowano tylko jeden przepis karny

⁴² Dz.U. 2005 Nr 175, poz. 1458.

⁴³ Dz.U. 2009 Nr 79, poz. 660.

⁴⁴ Dz.U. 2002 Nr 166, poz. 1361.

⁴⁵ Dz.U. 2005 Nr 203, poz. 1683.

⁴⁶ Dz. Urz. WE L 157 z dnia 7 lipca 1995 r.

⁴⁷ Dz. Urz. WE L 332 z dnia 28 grudnia 2000 r.

– art. 12a, w którym jako wykroczenia zagrożone karą grzywny skryminalizowano postępowanie zarządzającego portem lub przystanią morską, który: nie zapewnia statkom korzystającym z portu lub przystani morskiej dostępu do znajdujących się na jego terenie portowych urządzeń do odbioru odpadów ze statków oraz pozostałości ładunkowych w sposób i w zakresie określonym przepisami ustawy; nie zapewnia odbioru przez portowe urządzenia odbiorcze odpadów ze statków, wymienionych w art. 6 ust. 1 ustawy o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałościach ładunkowych ze statków; nie sporządza okresowych raportów obejmujących dane dotyczące funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych; nie przekazuje armatorom, kapitanom statków lub agentom reprezentującym armatora informacji o trybie i sposobie odbioru odpadów ze statków; nie informuje kapitana statku lub agenta reprezentującego armatora o braku możliwości przyjęcia do portowych urządzeń odbiorczych określonych rodzajów i ilości odpadów ze statków; nie wydaje statkowi potwierdzenia faktu braku możliwości przyjęcia do portowych urządzeń odbiorczych określonych rodzajów i ilości odpadów ze statków i nie wskazuje najbliższego portu lub przystani morskiej gotowej do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych; nie opracowuje planu gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków.

Przepisy karne stojące na straży ochrony środowiska zawarte zostały także w rozdziale 8 (art. 44 do art. 53) ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji⁴⁸, które wdrożyły postanowienia dyrektywy 2000/53/WE z dnia 18 września 2000 r. w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji⁴⁹. W art. 44 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji za wykroczenie uznano wprowadzanie do obrotu, wbrew przepisom art. 7 tejszej ustawy, materiałów, przedmiotów wyposażenia lub części pojazdów zawierających ołów, rtęć, kadm lub sześciowartościowy chrom. W art. 7 ust. 3 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji zawarto delegację dla ministra właściwego do spraw gospodarki do określenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, w drodze rozporządzenia listy materiałów, przedmiotów wyposażenia i części pojazdów, które mogą zawierać ołów, rtęć, kadm i sześciowartościowy chrom z uwagi na konieczność uzyskania wymaganej charakterystyki technicznej, wyposażenia i części pojazdów. Rozporządzeniem takim jest rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 czerwca 2010 r. w sprawie listy materiałów, przedmiotów wyposażenia i części pojazdów, które mogą zawierać ołów, rtęć, kadm oraz sześciowartościowy chrom⁵⁰. W treści rozporządzenia uznano, że w przedmiotach wyposażenia i części pojazdów dopuszcza się stosowanie wymienionych metali zgodnie z postanowieniami załącznika II do

⁴⁸ Dz.U. 2005 Nr 25, poz. 202.

⁴⁹ Dz. Urz. WE L 269 z dnia 21 października 2000 r. z późn. zm.

⁵⁰ Dz.U. 2010 Nr 117, poz. 785.

dyrektywy 2000/53/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 września 2000 r. w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji⁵¹.

W treści art. 45 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji za wykroczenie uznano: niezapewnianie, wbrew przepisom art. 8 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, oznaczenia przedmiotów wyposażenia lub części pojazdów. W myśl art. 8 ust. 1 wspomnianej ustawy wprowadzający pojazd zobowiązany jest do oznaczenia elastomerów o wadze powyżej 200 g oraz wszelkich tworzyw sztucznych o wadze powyżej 100 g. Obowiązek ten nałożono także na producentów i dokonujących wewnątrzwspólnotowego nabycia lub importu przedmiotów wyposażenia i części pojazdów. W art. 8 ust. 3 te same ustawy znalazła się delegacja dla ministra właściwego do spraw gospodarki do wydania rozporządzenia w sprawie sposobu oznaczenia oraz rodzajów oznaczeń przedmiotów wyposażenia i części pojazdów. Rozporządzeniem takim jest rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 grudnia 2005 r. w sprawie sposobu oznaczania oraz rodzajów oznaczeń przedmiotów wyposażenia i części pojazdów. Rozporządzenie to wdraża postanowienia art. 8 ust. 1 dyrektywy 2000/53/WE z dnia 18 września 2000 r. w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji⁵² oraz decyzji Komisji z dnia 27 lutego 2003 r. ustanawiającej normy kodowania części i materiałów dla pojazdów na mocy dyrektywy 2000/53/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji⁵³. W art. 46 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji skryminalizowano jako wykroczenie nieprzekazywanie, wbrew przepisom art. 9 tej ustawy, przedsiębiorcy prowadzącemu stację demontażu informacji dotyczących sposobu demontażu nowego typu pojazdu (art. 46 ust. 1), a także nieudostępnienie, wbrew przepisom art. 9 te samej ustawy, wprowadzającemu pojazd lub przedsiębiorcy prowadzącemu stację demontażu informacji dotyczących sposobu demontażu, magazynowania lub testowania przedmiotów wyposażenia lub części pojazdu, które mogą być przeznaczone do ponownego użycia. Należy zauważyć, że w myśl art. 9 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji wprowadzający pojazd, czyli w myśl art. 3 pkt 14 te samej ustawy, przedsiębiorca będący producentem pojazdu lub przedsiębiorca dokonujący wewnątrzwspólnotowego nabycia lub importu pojazdu jest obowiązany do opracowania informacji dotyczącej sposobu demontażu nowego typu pojazdu w ciągu 6 miesięcy od wprowadzenia go na terytorium kraju (art. 9 ust. 1). Informacja ta powinna zawierać określenie rodzajów przedmiotów wyposażenia i części pojazdów, które mogą być przeznaczone do ponownego użycia oraz wskazanie umiejscowienia elementów i substancji niebezpiecznych użytych w pojeździe – w zakresie potrzebnym przedsiębiorcy

⁵¹ Dz. Urz. WE L 269 z dnia 21 października 2000 r., s. 34 z późn. zm.

⁵² Dz. Urz. WE L 269 z dnia 21 października 2000 r., str. 34; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 5, str. 224.

⁵³ Dz. Urz. WE L 053 z dnia 28 lutego 2003 r., str. 58; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 7, str. 403.

prowadzącemu stację demontażu do spełnienia przez niego obowiązków wynikających z przepisów ustawy (art. 9 ust. 2 pkt 1 i 2). Informacja ta winna być przekazana w terminie 30 dni od złożenia przez przedsiębiorcę prowadzącemu stację demontażu wniosku o udzielenie informacji.

Za wykroczenie uznano w treści art. 47 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji niezłożenie zawiadomienia, wbrew przepisom art. 13 tejże ustawy, o podjęciu działalności w zakresie produkcji, importu lub wewnątrzspółnotowego nabycie pojazdu, względnie złożenie zawiadomienia zawierającego fałszywe dane. Zawiadomienie takie wprowadzający pojazd jest zobowiązany w myśl art. 13 ust. 1 tejże ustawy złożyć Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w terminie 30 dni od dnia podjęcia działalności w zakresie produktu, importu lub wewnątrzspółnotowego nabycie pojazdu. W terminie 7 dni od trwałego zaprzestania wykonywania tej działalności należy złożyć odpowiednie zawiadomienie Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

W art. 48 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji spenalizowano jako wykroczenie nieprzekazanie pojazdu wycofanego z eksploatacji przedsiębiorcy prowadzącemu stację demontażu lub przedsiębiorcy prowadzącemu punkt zbierania pojazdów – wbrew przepisowi art. 18 tejże ustawy, w brzmieniu zmienionym przez art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw⁵⁴. W myśl art. 48a ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, dodanym przez art. 112 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach⁵⁵, wykroczeniem jest nieprzekazanie, wbrew art. 21 ust. 2 tejże ustawy, zużytych baterii samochodowych kwasowo-ołowiowych i zużytych akumulatorów samochodowych kwasowo-ołowiowych prowadzącemu zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów.

Wykroczeniem jest także nieprzyjmowanie do stacji demontażu, wbrew przepisom art. 23 tejże ustawy, pojazdu wycofanego z eksploatacji (art. 49 ust. 1 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także nieprzyjmowanie, wbrew przepisom art. 33 tejże ustawy, pojazdu wycofanego z eksploatacji do punktu zbierania pojazdów (art. 49 ust. 2). W treści art. 23 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji uregulowano także m.in. kwestię przyjmowania do demontażu pojazdów niekompletnych oraz problem wnoszenia opłat z tego tytułu.

W art. 50 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, uchylonym przez art. 4 pkt 23 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw⁵⁶ skryminalizowano dokonanie poza stacją demontażu usunięcia z pojazdów wycofanych z eksploatacji elementów lub substancji

⁵⁴ Dz.U. 2010 Nr 28, poz. 145.

⁵⁵ Dz.U. 2009 Nr 79, poz. 666.

⁵⁶ Dz.U. 2010 Nr 28, poz. 146.

niebezpiecznych, w tym płynów, wymontowania przedmiotów wyposażenia lub części nadających się do ponownego użycia oraz elementów nadających się do odzysku lub recyklingu z pojazdów wycofanych z eksploatacji.

W art. 51 ust. 1 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji skryminalizowano jako wykroczenie niewydanie, wbrew obowiązkom wynikającym z treści art. 24 lub art. 33 tej ustawy, właścicielowi pojazdu zaświadczenia o demontażu pojazdu lub nieprzekazanie tego zaświadczenia organowi rejestrującemu właściwemu ze względu na miejsce rejestracji pojazdu. Za wykroczenie uznano także niewydanie właścicielowi pojazdu, mimo obowiązku wynikającego z treści art. 25 lub art. 33 ustawy, zaświadczenia o przyjęciu niekompletnego pojazdu lub nieprzekazanie tego zaświadczenia organowi rejestrującemu właściwemu ze względu na miejsce ostatniej rejestracji pojazdu (art. 51 ust. 2). Za wykroczenie uznano także niezłożenie, wbrew obowiązkowi wynikającemu z treści art. 30, przez przedsiębiorcę prowadzącego stację demontażu rocznego sprawozdania, zawierającego dane, o jakich mowa w treści art. 30 ust. 1 pkt 1–5 tejsze ustawy lub złożenie sprawozdania nierzetelnego.

W myśl art. 52 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji orzekanie w sprawach określonych w art. 44 do art. 52 następuje na zasadach i w trybie określonym w kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia. Wszystkie wykroczenia stypizowane w rozdziale 8 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji zagrożone są karą grzywny.

Przepisy karne zawiera także rozdział 11 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o użytym sprzęcie elektronicznym i elektrycznym⁵⁷. Za wykroczenie, zagrożone karą grzywny w wysokości od 2 000 do 100 000 zł, uznano w art. 70 tej ustawy, zmienionym przez art. 1 pkt 51 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o użytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz o zmianie niektórych innych ustaw⁵⁸, przeprowadzanie demontażu użytego sprzętu poza zakładem przetwarzania, wbrew przepisowi art. 5 tejsze ustawy, w myśl którego demontaż użytego sprzętu obejmujący usunięcie z tego sprzętu składników niebezpiecznych, materiałów i części składowych określonych w załączniku nr 2 do ustawy może być prowadzony wyłącznie w zakładzie przetwarzania.

W art. 71 ustawy o użytym sprzęcie elektronicznym i elektrycznym skryminalizowano także nieskładanie, wbrew przepisom art. 7 i 8 ust. 4 i 5 lub art. 13 ust. 1 i 2 tej ustawy, wniosku o wpis do rejestru, wniosku o zmianie wpisu do rejestru albo wniosku o wykreślenie z rejestru rozpoczęcia działalności w zakresie wprowadzania sprzętu, zbierania użytego sprzętu, przetwarzania, recyklingu oraz innych niż recykling procesów odzysku. Wnioski o wpis do rejestru przedsiębiorcy obowiązani są złożyć prowadzącemu rejestr Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska (art. 7 ust. 1). W przypadku trwałego zakończenia takiej

⁵⁷ Dz.U. 2005 Nr 180, poz. 1495.

⁵⁸ Dz.U. 2008 Nr 223, poz. 1464.

działalności przedsiębiorca winien złożyć Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w terminie 7 dni wniosek o wykreślenie z rejestru. Czyny stypizowane w art. 71 zagrożone są karą grzywny.

W art. 72 ustawy o zużytych sprzęcie elektronicznym i elektrycznym za wykroczenie uznano nieumieszczenie numeru rejestrowego na fakturze wbrew przepisowi art. 21 tejże ustawy (art. 72 pkt. 1); niedołączenie wymaganych informacji do sprzętu przeznaczonego do gospodarstw domowych wbrew art. 22 ust. 1 tejże ustawy (art. 72 pkt 2); nieoznakowanie sprzętu oznakowaniem, którego wzór jest określony w załączniku nr 3 tejże ustawy i to wbrew przepisom art. 23 (art. 72 pkt 3); nieskładanie, wbrew przepisom art. 24 ust. 1 i 2, sprawozdania o ilości i masie wprowadzonego sprzętu albo składanie sprawozdań nierzetelnych (art. 72 pkt 4); nieprzekazanie, wbrew przepisowi 26 ust. 3, prowadzącemu zakład przetwarzania informacji dotyczących ponownego użycia i przetwarzania zużytego sprzętu (art. 72 pkt 5); nieskładanie, wbrew przepisowi art. 31 ust. 1 tejże ustawy, sprawozdania o masie użytego sprzętu zebranego, poddanego przetwarzaniu, odzyskowi, w tym recyklingowi oraz o unieszkodliwianiu lub sprawozdania o osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu zużytego sprzętu albo składanie sprawozdania nierzetelnie (art. 72 pkt 7); nieprowadzenie, wbrew przepisom art. 32 ust. 1 i 3 tej ustawy, dodatkowej ewidencji oraz nieprzechowywanie jej przez wymagany okres albo prowadzenie tych czynności nierzetelnie (art. 72 pkt 8); nieprzekazywanie Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska, wbrew przepisowi art. 33 ust. 4 tej ustawy, wykazu zakładów przetwarzania albo przekazanie wykazu zawierającego nierzetelne informacje (art. 72 pkt 9). Wszystkie te wykroczenia zostały zagrożone karą grzywny. Wypada zauważyć, że w myśl art. 72 pkt 6, uchylonym przez art. 1 pkt 52 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. 2008 Nr 223 poz. 1464), wykroczeniem było także nieorganizowanie, wbrew przepisowi art. 27, lub niefinansowanie odbierania, przetwarzania, odzysku lub unieszkodliwiania zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych. Dodać należy, że przepisy art. 72 pkt 7 i 8 zostały zmienione przez art. 1 pkt 2 lit. c i d ustawy z dnia 21 listopada 2008 r., a treść art. 72 pkt 9 została wprowadzona do ustawy przez art. 1 pkt 52 lit. d ustawy z dnia 21 listopada 2008 r.

Przepis karny znalazł się także w rozdziale 8 ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów⁵⁹. W treści art. 31 ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów, w którym stypizowano jako wykroczenie niewykonanie wbrew obowiązкови decyzji nakazującej odesłanie odpadów przywiezionych na teren kraju, do kraju wysyłki lub określającej sposób zagospodarowania tych odpadów na teren kraju (art. 31 ust. 1). Czyn ten zagrożony został karą aresztu lub grzywny. Skryminalizowano także w treści wspomnia-

⁵⁹ Dz.U. 2007 Nr 124, poz. 859.

nej ustawy działanie osoby fizycznej lub jednostki organizacyjnej uczestniczącej w międzynarodowym przemieszczaniu odpadów, która wbrew obowiązkowi nie przedkłada uprawnionym organom lub osobom dokumentów lub informacji wymaganych w międzynarodowym przemieszczaniu odpadów. Wykroczenie to zagrożone zostało karą grzywny (art. 31 ust. 2). Warto zwrócić uwagę, że treść art. 31 ust. 2 ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów stanowi wyjątek od zasady, że obwinionym może być tylko osoba fizyczna. Redakcja tego przepisu stanowi więc przełamanie przez samego ustawodawcę fundamentalnych reguł odpowiedzialności za wykroczenia⁶⁰. Wypada też zauważyć, że w rozdziale 9 wspomnianej ustawy przewidziano liczne sytuacje, których Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska został uprawniony do nałożenia na odbiorcę odpadów kar pieniężnych w postępowaniu administracyjnym (art. 32–35 ustawy). Ustawa o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów implementuje do polskiego porządku prawnego rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów⁶¹, które uchyla z dniem 12 lipca 2007 r. rozporządzenie Rady nr 259/93/EWG z dnia 1 lutego 1993 r. w sprawie nadzoru i kontroli przesyłania odpadów w obrębie, do Wspólnoty Europejskiej oraz poza jej obszar, a także dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/12/WE z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów (Dz. Urz. UE L 114 z dnia 27 kwietnia 2006, str. 9); z zakresu tej dyrektywy wyłącza się: zwłoki zwierzęce oraz następujące odpady z rolnictwa: odchody oraz inne naturalne nieszkodliwe substancje stosowane w gospodarce rolnej w przypadku, gdy są one objęte innymi przepisami. Sposób postępowania ze zwłokami zwierzęcymi określa rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1774/2002 z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE 273 z dnia 10 października 2002, str. 1, z późn. zm.) Ustawa ma w stosunku do rozporządzenia (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przemieszczania odpadów charakter wykonawczy. Rozporządzenie nr 1013/2006 odwołuje się do postanowień dyrektywy 2006/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów⁶².

Niezwykłe szczegółowe przepisy karne zawiera wspomniana już ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach⁶³. W rozdziale 13 tejże ustawy stypizowano szereg wykroczeń (art. 74–95), obok których znalazły się także przepisy przewidujące kary pieniężne nakładane w trybie administracyjnym. Ustawa ta w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę 2006/66/WE Parlamentu Euro-

⁶⁰ R. Łyżwa, *Odpowiedzialność karna w ochronie środowiska*, „Pr i Środ” 2010, nr 4, s. 28.

⁶¹ Dz. Urz. WE L 190 z dnia 17 lipca 2006, str. 1.

⁶² Dz. Urz. WE L 114 z dnia 27 kwietnia 2006.

⁶³ Dz.U. 2009 Nr 79, poz. 666.

pejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów⁶⁴. Dyrektywa ta uchyliła dyrektywę 91/157 EWG.

Za wykroczenia uznano: prowadzenie dystrybucji baterii lub akumulatorów niespełniających wymogów przewidzianych w treści art. 8 i 9 tejsze ustawy (art. 74 ustawy o bateriach i akumulatorach); niewykonywanie decyzji Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej o wstrzymaniu dystrybucji baterii lub akumulatorów niespełniających wymagań przewidzianych przez ustawę (art. 75 ustawy o bateriach i akumulatorach); niezwracanie baterii i akumulatorów niespełniających tych wymagań bądź nieprzekazywania ich jako zużytych do przetworzenia i recyklingu (art. 76 ustawy o bateriach i akumulatorach); prowadzenie dystrybucji sprzętu, w którym zamontowane są baterie lub akumulatory bez dołączenia do niego instrukcji, a w przypadku wprowadzenia do obrotu na terenie kraju bez instrukcji w języku polskim (art. 77 tejsze ustawy); umieszczanie zużytych baterii lub akumulatorów razem z innymi odpadami w tym samym pojemniku wbrew przepisom ustawy (art. 78 ustawy o bateriach i akumulatorach); nieskładanie przez przedsiębiorców przed rozpoczęciem działalności w zakresie wprowadzania do obrotu baterii lub akumulatorów na terenie kraju lub przetwarzania baterii lub zużytych akumulatorów, przed dokonaniem pierwszego wprowadzenia do obrotu wniosku o wpis do rejestru, a dalej wniosku o ewentualną zmianę rejestru lub wniosku o wykreślenie z rejestru (art. 79 ustawy o bateriach i akumulatorach); nieumieszczanie wbrew obowiązкови wynikającego z treści art. 30 ustawy o bateriach i akumulatorach numeru rejestrowego na dokumentach związanych z obrotem bateriami i akumulatorami (art. 80 tej ustawy).

Skryminalizowano także jako wykroczenia: nieodbieranie, wbrew przepisom art. 31 ustawy o bateriach i akumulatorach, od użytkownika końcowego zużytych baterii samochodowych, zużytych akumulatorów samochodowych, zużytych baterii przemysłowych lub zużytych akumulatorów przemysłowych, a także zużytych akumulatorów kwasowo-ołowiowych oraz nieprzekazywanie ich do przetwarzania i recyklingu, a także niedołączanie do baterii samochodowych kwasowo-ołowiowych, akumulatorów samochodowych kwasowo-ołowiowych, baterii przemysłowych informacji warunkach i trybie ich zwrotu oraz zorganizowanych dla nich punktach zbierania (art. 81 ustawy o bateriach i akumulatorach). Za wykroczenie uznano także w myśl art. 82 ustawy o bateriach i akumulatorach niezawieranie w formie pisemnej umowy ze zbierającym zużyte baterie lub zużyte akumulatory. W myśl art. 83 ustawy o bateriach i akumulatorach wykroczeniem jest też nieprowadzenie lub nieprzechowywanie, wbrew przepisom art. 34 tejsze ustawy, ewidencji obejmującej informacje o rodzaju, ilości i masie wprowadzanych do obrotu baterii i akumulatorów lub prowadzenie ewidencji nierzetelnie, a także nieprzedkładanie rocznego sprawozdania o rodzaju, ilości i masie wprowadzonych do obrotu baterii i akumulatorów, składanie takich sprawozdań nieterminowo lub

⁶⁴ Dz. U. UL 2006 Nr 266, str. 1.

w sposób nierzetelny. Wykroczeniem jest także nieprzedkładanie marszałkowi województwa rocznego sprawozdania o osiągniętych poziomach zbierania wraz z wyrazem punktów zbierania prowadzonych przez zbierającego zużyte baterie lub zużyte akumulatory wraz z wykazem miejsc obrotu, z których zbierający odbiera zużyte baterie przenośne i zużyte akumulatory przenośne bądź składanie takich sprawozdań nieterminowo bądź w sposób nierzetelny (art. 84 ustawy o bateriach i akumulatorach).

Odpowiedzialność za wykroczenie ponosi także, w myśl art. 85 ustawy o bateriach i akumulatorach, ten, kto wbrew przepisom art. 36 tej ustawy nie zawiera umowy w formie pisemnej z prowadzącym zakład przetwarzania zużytych baterii lub akumulatorów (art. 85 pkt 1), a także ten, kto nie przedkłada marszałkowi województwa wykazu zakładów przetwarzania zużytych baterii lub akumulatorów, z których prowadzącymi ma zawartą umowę (art. 85 pkt 2). Wykroczeniem jest także nieprzyjmowanie, wbrew przepisom art. 48 ustawy, selektywnie zebranych zużytych baterii przenośnych lub zużytych akumulatorów przenośnych od użytkownika końcowego, a także żądanie zapłaty za ich przyjęcie oraz nieprzekazywanie zużytych baterii lub zużytych akumulatorów przenośnych sprzedawcy hurtowemu lub zbierającemu zużyte baterie lub akumulatory (art. 86 pkt 1 i 2 ustawy o bateriach i akumulatorach).

Skryminalizowano także jako wykroczenie działanie sprzedawców detalicznych, którzy wbrew treści art. 53 ust. 1 i 2 ustawy o bateriach i akumulatorach nie przyjmują zużytych baterii samochodowych oraz zużytych akumulatorów samochodowych, a także baterii przemysłowych i akumulatorów przemysłowych – kwasowo-ołowiowych – od użytkownika końcowego (art. 89 pkt 1) oraz nieumieszczanie przez takich sprzedawców w punkcie detalicznym informacji o warunkach i trybie zwrotu zużytych baterii i zużytych akumulatorów oraz możliwości zwrotu pobranej opłaty depozytowej w punkcie sprzedaży, a także o punktach zbierania zużytych baterii i zużytych akumulatorów zorganizowanych przez wprowadzającego baterie lub akumulatory, w których baterie lub akumulatory są sprzedawane (art. 89 pkt 2 lit. a i b ustawy o bateriach i akumulatorach). Wykroczeniem w myśl art. 90 ustawy o bateriach i akumulatorach jest także niepobieranie przez sprzedawcę detalicznego, wbrew przepisom art. 54 tej ustawy, od kupującego opłaty depozytowej lub niepotwierdzanie jej pobrania (art. 90 pkt 1) oraz nieprzyjmowanie przez takiego sprzedawcę w terminie 30 dni od dnia pobrania opłaty depozytowej zużytych baterii i akumulatorów samochodowych oraz baterii i akumulatorów przemysłowych kwasowo-ołowiowych lub niezwracanie opłaty depozytowej z potwierdzeniem jej zwrotu (art. 90 pkt 2); wreszcie nieprzyjmowanie przez sprzedawcę detalicznego w terminie 45 dni od dnia sprzedaży wprowadzonych przez siebie do obrotu baterii i akumulatorów lub niezwracanie pobranej opłaty depozytowej, względnie nie potwierdzanie jej zwrotu (art. 90 pkt 3).

W treści art. 91 ustawy o bateriach i akumulatorach za wykroczenie uznano nieodbieranie, wbrew przepisom art. 57 tejże ustawy, zużytych baterii przeno-

śnych lub zużytych akumulatorów przenośnych od prowadzącego miejsce obrotu, z którym sprawca zawarł umowę, o której mowa w art. 51 tej ustawy. W art. 92 ustawy o bateriach i akumulatorach skryminalizowano jako wykroczenie działania zbierającego zużyte baterie lub zużyte akumulatory, który nie prowadzi lub nie przechowuje ewidencji obejmującej informacje o masie zebranych zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych ogółem i w rozbiciu na poszczególnych wprowadzających baterie lub akumulatory, z którym ma zawartą umowę lub prowadzi ewidencję nierzetelnie (art. 92 pkt 1); ponadto zaś nieprzedkładanie przez zbierającego zużyte baterie lub akumulatory marszałkowi województwa rocznego sprawozdania zawierającego informacje o masie zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych ogółem i w rozbiciu na poszczególnych wprowadzających baterie lub akumulatory lub przedkładanie je nieterminowo (art. 92 pkt 2). Za wykroczenie uznano także działalnie sprawcy prowadzącego zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów, który, wbrew przepisom art. 60 ust. 2, przetwarza zużyte baterie lub zużyte akumulatory poza zakładem przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów (art. 93 ustawy o bateriach i akumulatorach), a także nieprzyjmowanie przez taką osobę zużytych baterii lub zużytych akumulatorów lub żądanie zapłaty za ich przyjęcie (art. 94 ustawy o bateriach i akumulatorach).

Za wykroczenie uznano działanie prowadzącego zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów, który, wbrew przepisom art. 64 ustawy o bateriach i akumulatorach, nie prowadzi lub nie przechowuje ewidencji obejmującej informacje o rodzaju i masie przyjętych do przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, przetworzonych zużytych baterii i zużytych akumulatorów oraz osiągniętych poziomach recyklingu lub prowadzenie takiej ewidencji nierzetelnie (art. 95 pkt 1 ustawy o bateriach i akumulatorach), a także nieprzedkładanie marszałkowi województwa rocznego sprawozdania zawierającego informacje dotyczące rodzaju i masy przyjętych do przetwarzania oraz przetworzonych zużytych baterii i zużytych akumulatorów (art. 95 pkt 2 ustawy o bateriach i akumulatorach).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. POŚ⁶⁵ określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju, a w szczególności: zasady ustalania warunków ochrony zasobów środowiska, warunków wprowadzania substancji lub energii do środowiska, kosztów korzystania ze środowiska oraz obowiązki administracji we wspomnianym zakresie, a także, co szczególnie ważne, sprawy dotyczące odpowiedzialności i sankcje za naruszenie ustawy. Kwestie odnoszące się do udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie oraz udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na to środowisko zostały zawarte w ustawie 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie,

⁶⁵ t.j. Dz.U. 2008 Nr 25, poz. 150 z późn. zm.

udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.⁶⁶Warto przy okazji zauważyć, że wspomniana ustawa dokonała wdrożenia licznych dyrektyw Wspólnot Europejskich, a mianowicie:

- dyrektywy Rady 75/439/EWG z dnia 16 czerwca 1975 r. w sprawie unieszkodliwiania olejów odpadowych⁶⁷,
- dyrektywy Rady 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów⁶⁸,
- dyrektywy Rady 78/176/EWG z dnia 20 lutego 1978 r. w sprawie odpadów pochodzących z przemysłu ditlenku tytanu⁶⁹,
- dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa⁷⁰,
- dyrektywy Rady 84/360/EWG z dnia 28 czerwca 1984 r. w sprawie zwalczania zanieczyszczeń powietrza przez zakłady przemysłowe⁷¹,
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko⁷²,
- dyrektywy Rady 87/217/EWG z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie ograniczania zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu⁷³,
- dyrektywy Rady 88/609/EWG z dnia 24 listopada 1988 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania⁷⁴,
- dyrektywy Rady 90/313/EWG z dnia 7 czerwca 1990 r. w sprawie swobody dostępu do informacji o środowisku⁷⁵,
- dyrektywy Rady 91/692/EWG z dnia 23 grudnia 1991 r. normalizującej i racjonalizującej sprawozdania dotyczące wykonywania niektórych dyrektyw odnoszących się do środowiska⁷⁶,

⁶⁶ Dz.U. 2008 Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.

⁶⁷ Dz. Urz. WE L 194 z dnia 25 lipca 1975 r., str. 23, L 42 z dnia 12 lutego 1987 r., str. 43, L 377 z dnia 31 grudnia 1991 r., str. 48, L 243 z dnia 24 września 1996 r., str. 31 i L 332 z dnia 28 grudnia 2000 r., str. 91.

⁶⁸ Dz. Urz. WE L 194 z dnia 25 lipca 1975 r., str. 39, L 78 z dnia 26 marca 1991 r., str. 32 i L 377 z dnia 23 grudnia 1991 r., str. 48.

⁶⁹ Dz. Urz. WE L 54 z dnia 25 lutego 1978 r., str. 19, L 378 z dnia 31 grudnia 1982 r., str. 1, L 32 z dnia 3 lutego 1983 r., str. 28, L 377 z dnia 31 grudnia 1991 r., str. 48 i L 409 z dnia 31 grudnia 1992 r., str. 11.

⁷⁰ Dz. Urz. WE L 103 z dnia 25 kwietnia 1979 r., str. 1, L 319 z dnia 7 listopada 1979 r., str. 3, L 115 z dnia 8 maja 1991 r., str. 41 i L 164 z dnia 30 czerwca 1994 r., str. 9.

⁷¹ Dz. Urz. WE L 188 z dnia 16 lipca 1984 r., str. 20.

⁷² Dz. Urz. WE L 175 z dnia 5 lipca 1985 r., str. 40, L 73 z dnia 14 marca 1997 r., str. 5 i L 156 z dnia 25 czerwca 2003 r., str. 17.

⁷³ Dz. Urz. WE L 85 z dnia 28 marca 1987 r., str. 40.

⁷⁴ Dz. Urz. WE L 336 z dnia 7 grudnia 1988 r., str. 1 i L 337 z dnia 24 grudnia 1994 r., str. 83.

⁷⁵ Dz. Urz. WE L 158 z dnia 23 czerwca 1990 r., str. 56 i L 41 z dnia 14 lutego 2003 r., str. 26.

⁷⁶ Dz. Urz. WE L 377 z dnia 31 grudnia 1991 r., str. 48.

- dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory⁷⁷,
- dyrektywy Rady 92/112/EWG z dnia 15 grudnia 1992 r. w sprawie procedur harmonizacji programów mających na celu ograniczanie i ostateczną eliminację zanieczyszczeń powodowanych przez odpady pochodzące z przemysłu dwutlenku tytanu⁷⁸,
- dyrektywy Rady 96/59/WE z dnia 16 września 1996 r. w sprawie unieszkodliwiania polichlorowanych bifenyli i polichlorowanych trifenyli (PCB/PCT)⁷⁹,
- dyrektywy Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli⁸⁰,
- dyrektywy Rady 96/62/WE z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza⁸¹,
- dyrektywy Rady 96/82/WE z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie kontroli zagrożeń niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi⁸²,
- dyrektywy Rady 1999/13/WE z dnia 11 marca 1999 r. w sprawie ograniczenia emisji lotnych związków organicznych spowodowanej użyciem organicznych rozpuszczalników podczas niektórych czynności i w niektórych urządzeniach⁸³,
- dyrektywy Rady 1999/30/WE z dnia 22 kwietnia 1999 r. odnoszącej się do wartości dopuszczalnych dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenków azotu oraz pyłu i ołowiu w otaczającym powietrzu⁸⁴,
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 1999/94/WE z dnia 13 grudnia 1999 r. odnoszącej się do dostępności dla konsumentów informacji o zużyciu paliwa i emisjach CO₂ w odniesieniu do obrotu nowymi samochodami osobowymi⁸⁵,
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/53/WE z dnia 18 września 2000 r. w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji⁸⁶,
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/69/WE z dnia 16 listopada 2000 r. dotyczącej wartości dopuszczalnych benzenu i tlenku węgla w otaczającym powietrzu⁸⁷,

⁷⁷ Dz. Urz. WE L 206 z dnia 22 lipca 1992 r., str. 7 i L 305 z 8.11.1997, str. 42.

⁷⁸ Dz. Urz. WE L 409 z dnia 31 grudnia 1992 r., str. 11.

⁷⁹ Dz. Urz. WE L 243 z dnia 24 września 1996 r., str. 31.

⁸⁰ Dz. Urz. WE L 257 z dnia 10 października 1996 r., str. 26, L 156 z dnia 25 czerwca 2003 r., str. 17 i L 275 z dnia 25 października 2003 r., str. 32.

⁸¹ Dz. Urz. WE L 296 z dnia 21 listopada 1996 r., str. 55.

⁸² Dz. Urz. WE L 10 z dnia 14 stycznia 1997 r., str. 13 i L 345 z dnia 31 grudnia 2003 r., str. 97.

⁸³ Dz. Urz. WE L 85 z dnia 29 marca 1999 r., str. 1 i L 143 z dnia 30 kwietnia 2004 r., str. 87.

⁸⁴ Dz. Urz. WE L 163 z dnia 29 czerwca 1999 r., str. 41.

⁸⁵ Dz. Urz. WE L 12 z dnia 18 stycznia 2000 r., str. 16 i L 186 z dnia 25 lipca 2003 r., str. 34.

⁸⁶ Dz. Urz. WE L 269 z dnia 21 października 2000 r., str. 34, L 170 z dnia 29 czerwca 2002 r., str. 81 i L 25 z dnia 28 stycznia 2005 r., str. 73.

⁸⁷ Dz. Urz. WE L 313 z dnia 13 grudnia 2000 r., str. 12.

1/2013

- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/76/WE z dnia 4 grudnia 2000 r. w sprawie spalania odpadów⁸⁸,
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko⁸⁹,
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/80/WE z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania⁹⁰,
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/3/WE z dnia 12 lutego 2002 r. odnoszącej się do ozonu w otaczającym powietrzu⁹¹,
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku⁹²,
- dyrektywy 2002/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE)⁹³,
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości, dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE⁹⁴,
- postanowienia dyrektywy 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu⁹⁵,
- postanowienia rozporządzenia (WE) nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń i zmieniającego dyrektywę Rady 91/689/EWG i 96/61/WE⁹⁶.

W art. 3 ustawy POŚ zdefiniowano szereg pojęć i terminów używanych w treści ustawy. Warto zauważyć, że znaczenie ustawowych definicji zawartych w treści wspomnianego przepisu wykracza poza zakres wspomnianej ustawy, gdyż zgodnie z podstawowymi zasadami interpretacyjnymi, jeżeli ustawodawca w jednym akcie prawnym formułuje definicję jakiegoś pojęcia, to w takim samym znaczeniu winno ono być używane w innych aktach prawnych, w których się nimi posłużono⁹⁷.

⁸⁸ Dz. Urz. WE L 332 z dnia 28 grudnia 2000 r., str. 91.

⁸⁹ Dz. Urz. WE L 197 z dnia 21 lipca 2001 r., str. 30.

⁹⁰ Dz. Urz. WE L 309 z dnia 27 listopada 2001 r., str. 1.

⁹¹ Dz. Urz. WE L 67 z dnia 9 marca 2002, str. 14.

⁹² Dz. Urz. WE L 189 z dnia 18 lipca 2002, str. 12.

⁹³ Dz. Urz. WE L 37 z dnia 13 lutego 2003 r., str. 24 i L 345 z dnia 31 grudnia 2003 r., str. 106.

⁹⁴ Dz. Urz. WE L 156 z dnia 25 czerwca 2003 r., str. 17.

⁹⁵ Dz. Urz. UE L 23 z dnia 26 stycznia 2005, str. 3.

⁹⁶ Dz. Urz. UE L 33 z dnia 4 lutego 2006, str. 1.

⁹⁷ M. Zieliński, *Wykładnia prawa. Zasady. Reguły. Wskazówki*, Warszawa 2002, s. 202.

Z treści § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie zasad techniki prawodawczej⁹⁸ w ustawie należy posługiwać się określeniami, które zostały użyte w ustawie podstawowej dla danej dziedziny, w szczególności ustawie określanej jako „kodeks” lub „prawo”. Taką ustawą niewątpliwie jest dla ochrony środowiska ustawa POŚ z dnia 27 kwietnia 2001 r. W literaturze podkreśla się, że pod pojęciem „określeń” należy rozumieć zarówno „terminy” jak i „pojęcia”. Podkreślając, że przepis § 9 nakazuje by priorytet ustaw uznawanych za podstawowe dla regulacji w danej dziedzinie znalazł odzwierciedlenie w kształcie (brzmieniu) i sensie terminów używanych w innych aktach (także ustawach) z tej dziedziny.⁹⁹

Przez środowisko, w myśl art. 3 pkt 39 ustawy POŚ, należy rozumieć ogół elementów przyrodniczych w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami. Natomiast w myśl art. 3 pkt 13 tejże ustawy przez ochronę środowiska należy rozumieć podjęcie lub zaniechanie działań umożliwiających zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej. Ochrona ta w szczególności polega na racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom, przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego. Przez zrównoważony rozwój ustawa nakazuje w art. 3 pkt 50 rozumieć taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia jak i przyszłych pokoleń.

W art. 81 ust. 1 ustawy POŚ wskazano, że ochrona zasobów środowiska realizowana jest na podstawie ustawy oraz przepisów szczególnych. W treści ustawy nie zdefiniowano jednak pojęcia „zasoby środowiska”. Zauważono przy tym, że szczegółowe zasady ochrony wód określają przepisy ustawy prawo wodne, a szczegółowe zasady gospodarowania złożem kopaliny i związanych z eksploatacją złoża ochrony środowiska przepisy ustawy prawo geologiczne i górnicze. Natomiast szczegółowe zasady:

- ochrony obszarów i obiektów o wartościach przyrodniczych, krajobrazu, zwierząt i roślin zagrożonych wyginięciem oraz drzew, krzewów i zieleni określają przepisy ustawy o ochronie przyrody;
- ochrony lasów określają przepisy ustawy z dnia 28 września 1991 r o lasach¹⁰⁰;

⁹⁸ Dz.U. 2002 Nr 100, poz. 908.

⁹⁹ S. Wronkowska, M. Zieliński, *Komentarz do zasad techniki prawodawczej*, Warszawa 2004, s. 46–47.

¹⁰⁰ t.j. Dz.U. 2011 Nr 12, poz. 59.

1/2013

- ochrony dziko występujących zwierząt określają przepisy ustaw: z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym¹⁰¹, ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody¹⁰²; ustawa ta zastąpiła ustawę z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody¹⁰³, ustawa z dnia 13 października 1995 r. prawo łowieckie¹⁰⁴ oraz ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie¹⁰⁵, która zastąpiła ustawę z dnia 6 września 2001 r. o rybołówstwie morskim¹⁰⁶;
- ochrony zwierząt gospodarskich i domowych określają przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt¹⁰⁷;
- ochrony gruntów rolnych i leśnych określają przepisy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

STRESZCZENIE

Jest to dalsza część rozważań na temat kształtowania się przestępstw przeciwko środowisku. Omówione zostały przestępstwa i wykroczenia zawarte w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska, ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, ustawie z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, ustawie z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej, ustawie z dnia 12 września 2002 r. o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałościach ładunkowych ze statków, ustawie z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektronicznym i elektrycznym, ustawie z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów, ustawie z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach i ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska.

SUMMARY

The article is a continuation of the discussion on the development of crime against the environment. The discussed crimes and offences are dealt with in the Act on the Protection and Development of the Environment of 31 January 1980, the Act on Waste of 27 April 2001, the Act on Packaging and Packaging Waste of 11 May 2001, the Act on Entrepreneurs' Obligations to Utilize Selected Waste and

¹⁰¹ Dz.U. 1999 Nr 66, poz. 750 z późn. zm.

¹⁰² Dz.U. 2004 Nr 92, poz. 880 z późn. zm.

¹⁰³ Dz.U. 2001 Nr 99, poz. 1079 z późn. zm.

¹⁰⁴ Dz.U. 2005 Nr 127, poz. 1066 i Nr 175, poz. 1462 ze zm.

¹⁰⁵ Dz.U. 2004 Nr 62, poz. 574 z późn. zm.

¹⁰⁶ Dz.U. 2001 Nr 129, poz. 1441 z późn. zm.

¹⁰⁷ Dz.U. 2003 Nr 106, poz. 100 z późn. zm.

a Product-Related Fee of 11 May 2001, the Act on Harbor Facilities to Collect Waste and Cargo Residues from Ships of 12 September 2002, the Act on the Recycling of Vehicles for Disposal of 20 January 2005, the Act on Worn-out Electronic and Electric Equipment of 29 July 2005, the Act on International Movement of Waste of 29 June 2007, the Act on Batteries of 24 April 2009 and the Act on the Protection of the Environment Law of 27 April 2001.

RÉSUMÉ

L'article forme une suite des réflexions sur la genèse des infractions contre l'environnement. Des infractions et des délits relatifs à la loi du 31 janvier 1980 sur la protection et formation de l'environnement, à la loi du 27 avril 2001 sur des déchets, à la loi du 11 mai 2001 sur des emballages et des déchets des emballages, à la loi du 11 mai 2001 sur les obligations de l'entrepreneur dans le cadre de l'administration de certains déchets et des taxes productives, à la loi du 12 septembre 2002 sur les appareils du port au service des déchets et des restes de cargaisons des bateaux, à la loi du 20 janvier 2005 sur le recyclage des véhicules hors de service, à la loi du 29 juillet 2005 sur les appareils électroniques et électriques usés, à la loi du 29 juin 2007 sur le transport international des déchets, à la loi du 24 avril 2009 sur les batteries usées, à la loi du 27 avril 2001 sur la loi relative à la protection de l'environnement.

РЕЗЮМЕ

Статья представляет собой дальнейший этап размышлений на тему развития преступности против окружающей среды. Обсуждаемые преступления и нарушения, упомянутые в законе от 31 января 1980 года об охране окружающей среды и экологическом менеджменте, законе от 27 апреля 2001 года об отходах, законе от 11 мая 2001 года об упаковках и упаковочных отходах, законе от 11 мая 2001 года об обязанностях предпринимателем в сфере хозяйствования над некоторыми отходами, а также о товарной оплате, законе от 12 сентября 2002 года о портовых приёмных сооружениях для отходов, а также для остатков грузов с судов, законе от 20 января 2005 года об утилизации транспортных средств, вышедших из употребления, закона от 29 июля 2005 года об использованной электронной и электрической аппаратуре, законе от 29 июня 2007 года о международной перевозке отходов, законе от 24 апреля 2009 года о батареях и аккумуляторах, законе от 27 апреля 2001 года об охране окружающей среды.